

Без такого регулювання не можна уявити існування як окремого підприємства, так і суспільства в цілому. Усі соціальні норми мають між собою багато загального, але для науки і практики особливо важливого значення набуває дослідження специфічних ознак кожного виду норм.

Корпоративні норми, як один з видів соціальних норм формуються і утверджуються різними шляхами, але загальним є те, що вони відображують досвід різних варіантів поведінки суб'єктів у тих чи інших ситуаціях. При цьому в нормі закріплюється той варіант поведінки, що гарантує найкращий результат або завдає найменшої шкоди. Отже, норма, що регулює поведінку людей у суспільстві, — це своєрідний результат пізнання і переробки у свідомості людей відповідного досвіду поведінки, через який визначається той її варіант, що найшвидше веде до бажаних успіхів.

Ми можемо визначити їх як загальнообов'язкове правило поведінки, що приймається організацією, поширюється на її членів, учасників, працівників, виражає їх узгоджену волю, регулює внутрішні відносини та визначає правосуб'єктність організації, що нам дає зрозуміти, що корпоративні норми відіграють важливу роль для світу та загальної юриспруденції.

Список використаних джерел:

1. Кваленко А. И. Краткий словарь-справочник по теории государства и права / А. И. Кваленко. — Москва: Исток, 1994. — 96 с.
2. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / О. В. Петришин, М. В. Цвік, Л. В. Авраменко. — Харків: Право, 2009. — 564 с. — (За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина.).
3. Алексеев С. С. Государство и право. Начальный курс/ С.С. Алексеев. — Москва: Юридическая литература, 1993. — 192 с.
4. Алексеев С.С. Теория государства и права/С.С. Алексеев. — Москва: Юридическая литература, 1985. — 480 с.
5. Венгеров А.Б. Теория государства и права/ А.Б Венгеров. — М.: Юриспруденция, 1998. — 528 с.

**Перушко Максим Олександрович,
курсант 1 курсу ЦСФП НАВС
Науковий керівник: Власенко В.П.,
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук**

ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ, СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

Необхідними умовами існування і гармонійного розвитку кожного суспільства є узгодження інтересів різних його членів, встановлення і підтримування у стосунках між ними певного порядку, забезпечення охорони і захисту прав, свобод людини та громадянина. Частково це забезпечується за рахунок прямого впливу на поведінку людей різноманітних стихійно-природних, біологічних і соціальних чинників (наприклад, кліматичних умов, природного добору, демографічних процесів та ін.). Однак, основне навантаження в реалізації зазначених напрямів лягає на спеціально пристосовану до особливостей суспільного буття розгалужену систему соціальної регуляції, важливе місце в якій посідає правове регулювання як гарантія правопорядку в державі.

Що ж до гарантій охорони та захисту прав і свобод людини та громадянина, то останні можна поділити на нормативно-правові та організаційно-правові. Також ще виділяють конституційні гарантії, що поділяються на загальні, до яких відносять конституційний лад, державний захист прав та свобод людини і громадянина, самозахист прав і свобод, судовий захист, міжнародний захист та гарантії правосуддя. Також існує думка, що гарантії прав і свобод людини та громадянина слід поділяти на внутрішньодержавні та міжнародно-правові [4].

Зазначене вище дає можливість визначати гарантії прав та свобод людини і громадянина як передбачену Конституцією і законами України систему правових норм, організаційних засобів,

способів, умов та вимог, за допомогою яких здійснюється охорона і захист прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина.

Наприклад, у чинній Конституції України є такі положення щодо правових гарантій охорони та реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні:

- неможливість внесення змін до Конституції України, якщо ці зміни передбачають скасування чи обмеження прав та свобод людини і громадянина (ч. 1 ст. 157 Конституції України);
- одним із обов'язків держави є захист прав та свобод людини та громадянина (ч. 2 ст. 3 Конституції України);
- визнання прямої дії норм Конституції України в тому числі тих, які закріплюють права та свободи людини і громадянина (ч. 3 ст. 8 Конституції України);
- у нормах Конституції України закріплені положення щодо юридичної відповідальності громадян, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та посадових осіб за порушення прав і свобод людини та громадянина;
- конституційне визнання права кожного захищати свої права і свобод від порушень і протиправних посягань всіма засобами не забороненими законом (ч. 5 ст. 55 Конституції України);
- конституційне визнання права особи на правову допомогу (ст. 59 Конституції України);
- закріплено право кожного на судовий захист (ч. 1 ст. 55 Конституції України);
- закріплені демократичні принципи судочинства (ст. 58-63, 129 Конституції України);
- закріплено необхідність гуманного поводження з особами, які притягнуті до кримінальної та адміністративної відповідальності (ст. 28-29 Конституції України) [3].

Функцію парламентського контролю над додержанням реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні, відповідно до ст. 101 Конституції України, здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини досліджує та контролює відносини, що виникають при реалізації прав та свобод людини і громадянина між громадянином України, незалежно від місця його перебування, іноземцем чи особою без громадянства, які перебувають на території України. Також органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посадовими і службовими особами [1; 3].

Уповноважений здійснює свою діяльність незалежно від інших державних органів та посадових осіб. Його діяльність доповнюють існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод громадянина та людини.

Уповноважений здійснює свою діяльність на підставі відомостей про порушення прав і свобод людини і громадянина, які отримує:

- за зверненням громадян України, іноземців, осіб без громадянства чи їх представників; - за зверненням народних депутатів України; - за власною ініціативою [1].

Відповідно до ч. 4 ст. 55 Конституції України кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна [3].

Розрізняють універсальний та регіональний міжнародний захист прав людини. Універсальний захист здійснюється в межах ООН спеціалізованими установами, на яку покладался захист прав та основних свобод людини. Донедавна це була Комісія з прав людини при ООН, а нині її замінено Новою Радою, на яку покладається обов'язок здійснювати моніторинг ситуації щодо захисту прав людини та вимагати від окремих держав вдосконалення законодавства у цій сфері. Регіональний міжнародний захист прав людини здійснюється у межах міжамериканської, європейської та африканської систем. Європейська система вважається найбільш досконалою, вона ґрунтується на положеннях Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [2].

Органом, який розглядає скарги, відповідно до зазначеної Конвенції є Європейський суд з прав людини. Судовий процес, що ним відправляється, торкнувся практично всіх прав та свобод, передбачених Конвенцією, що призвело до змін національних законодавств. Щодо ситуації в

Україні, то 75% рішень, які ухвалює Європейський суд з прав людини, стосуються невиконання в Україні рішень національних судів. Майже десяту частину від загальної кількості справ проти України, в яких Європейський суд з прав людини констатував порушення Конвенції, становлять справи щодо тривалості судового провадження.

Аналіз нормативної бази України в галузі захисту прав та свобод людини і громадянина, на думку деяких науковців, яку ми також підтримуємо, дає підстави дійти висновків про необхідність прийняття Кодексу прав та свобод людини і громадянина в Україні або видання систематизованого законодавчого збірника чинних законів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»: Закон від 23.12.1997 № 776/97-ВР (зі змінами) // [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 03.09.1953 // [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (зі змінами) // [Електронний ресурс]. – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
4. Копейчиков В.В., Колодій А.М., Лисенков С.Л. та ін.. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб.; За ред. В.В.Копейчикова; Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова. – Стер. вид. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 317с.

**ПікуляТетянаОлександрівна,
доцент кафедри теорії держави та
права НАВС, кандидат юридичних
наук, доцент**

ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОНЯТТЯ КРИЗОВА ДЕРЖАВА

Етимологічно слово «криза» походить від грецького слова, «crisis», яке означає – розклад, занепад, загострення (політичних, економічних, соціальних) протиріч, а також переломний момент хвороби, коли стан хворого поліпшується чи погіршується. Щодо організаційних систем, поняття «криза» формулюються як надзвичайне, найбільше загострення протиріч у соціально-економічній системі (організації), що загрожує її життєстійкості в навколишньому середовищі. Проте характеристика кризового становища здійснюється також за допомогою категорії «конфлікт».

Відомо, що у політичній та соціальній структурі суспільства конфлікти характеризуються рівнем, масштабами, гостротою, сферою конфліктів виникнення тощо. Об'єктивний історичний процес конфліктів як соціального явища може бути позитивним і продуктивним, і навпаки. У політичному аспекті найбільш значущі ті конфлікти, що водночас охоплюють всі рівні соціальної, економічної і політичної структури, порушують і втягують максимально можливе в конкретних умовах число учасників (загальні конфлікти). Такі конфлікти відбуваються в сфері суспільних відносин, зв'язаних з проблемами збереження або повалення влади, її зміцнення або підриву тощо. І допускають цілісне перетворення суспільства. До таких конфліктів застосовують категорію системна криза. Системна криза – це взаємна невідповідність економіки, соціальної сфери, політики, права та ін. тобто розбалансованість системи, яка не може бути подолана в рамках (без зміни) існуючого соціально-економічного ладу.

Причини системної кризи можуть бути різними: об'єктивні, пов'язані з циклічними потребами модернізації і реструктуризації; суб'єктивні, що відображають помилки і волюнтаризм в управлінні; природні, що характеризують явища клімату, землетрусу та ін.; зовнішні, що пов'язані з тенденціями і стратегією макроекономічного розвитку чи навіть розвитку світової економіки, конкуренцією, політичною ситуацією в країні; внутрішніми, що пов'язані з ризикованою стратегією маркетингу, внутрішніми конфліктами, недоліками в організації виробництва, недосконалістю управління, інноваційної та інвестиційної політикою.